

De IKC-raad voor gemeenschappelijke medezeggenschap

Wanneer kinderopvang en onderwijs samengaan in een IKC, krijg je te maken met drie inspraakorganen: de medezeggenschapsraad, de oudercommissie en de OR. Cynthia Roos van FocuzRight vertelt over de voordelen om die inspraakorganen samen te voegen tot één IKC-raad. Maar heel simpel is het niet.

Cynthia Roos heeft zich met haar bedrijf FocuzRight gespecialiseerd in advisering rondom medezeggenschap. Ze werkt onder andere voor het CNV en de Vereniging Netwerk Kindcentra en weet als geen ander hoe medezeggenschap is georganiseerd in primair onderwijs en kinderopvang. En hoe je binnen een IKC de verschillende vormen van medezeggenschap kunt integreren in één IKC-raad.

Wetten

Cynthia: 'Voor het onderwijs is de medezeggenschap geregeld in één wet. Ouders en personeel zitten daar, evenredig vertegenwoordigd, in een medezeggenschapsraad, de MR. In de kinderopvang heb je te maken met twee wetten; vanuit de Wet kinderopvang moet een organisatie een oudercommissie in het leven roepen. En daarnaast hebben organisaties met meer dan 50 werknemers vanuit de Wet op de Ondernemingsraden de plicht om een OR te hebben; een ondernemingsraad. Kleinere organisaties mogen werken met een PVT, een personeelsvertegenwoordiging. Maar dat is niet verplicht.'

Rare situaties

Als kinderopvang en onderwijs met elkaar gaan samenwerken – of zelfs juridisch fuseren binnen een IKC – zou het onhandig zijn als deze drie inspraakorganen los van elkaar blijven adviseren en daarmee invloed hebben op het beleid. Cynthia: 'Er worden binnen die drie organen dingen besproken die invloed hebben op de andere partij. Als dit niet op elkaar afgestemd is, kun je rare situaties krijgen.'

Voordelen van één orgaan

Er zitten veel voordelen aan om tot één integraal inspraakorgaan te komen, zegt Cynthia. 'Voor de IKC-directeur is het natuurlijk veel praktischer om in één overleg te zitten en met elkaar tot besluitvorming te komen. Het grootste voordeel is dat ouders en medewerkers van beide organisaties op hetzelfde moment informatie krijgen en met elkaar in overleg gaan. Vanuit een IKC-raad kun je het IKC meer tot één organisatie smeden. Dat is ook voor ouders meer herkenbaar. Vanuit hun eigen invalshoek komen leden van de IKC-raad met elkaar tot gesprekken en stellen ze vragen. Je leert van elkaar, kweekt begrip voor elkaars situatie en krijgt meer kennis over de regelgeving waar ieder aan moet voldoen. Met één inspraakorgaan creëer je een breder draagvlak en wordt de besluitvorming makkelijker.'

Cynthia Roos: 'Er is geen one size fits all.'

Onwennig

Cynthia vertelt dat het in het begin heel onwennig kan zijn om met die drie vertegenwoordigingen te overleggen. 'Het voelt raar als leerkrachten meepraten over de tarieven van de kinderopvang of ouders over werkomstandigheden van leerkrachten. Maar uiteindelijk levert het vooral mooie gesprekken op. Soms nemen ouders hun ervaring uit het bedrijfsleven mee en stellen goede vragen. Met elkaar kun je tot consensus komen, maar mocht dat niet lukken dan moet een voorstel weer terug naar de tekentafel.'

Niet altijd soepel

Hoewel de vormen van inspraak verschillend zijn – het ene orgaan heeft bijvoorbeeld alleen adviesrecht en het ander instemmingsrecht – maakt dat in de praktijk niet zo veel verschil volgens Cynthia. ‘Eigenlijk voelt het net zo zwaar, alleen zijn de consequenties in de praktijk anders op het moment dat je het niet met elkaar eens bent.’ Het gaat niet altijd soepel, weet ze uit de praktijk. ‘Er is verloop binnen de raden, vooral onder ouders, en dat is voor directeuren soms een uitdaging. De dynamiek binnen de IKC-raad kan lastig zijn. Dat komt omdat men elkaar niet verstaat of onvoldoende communiceert. Maar als je langer met elkaar werkt, gaat het meestal beter. Na verloop van tijd merk je dat het niet meer uitmaakt welke achtergrond iemand heeft.’

Geen one size fits all

Als het gaat om een model voor een IKC-raad is er eigenlijk geen one size fits all volgens Cynthia. ‘Vanuit de drie wetten wordt voorgeschreven wat er in het reglement moet staan en dat moet je samenvoegen voor een IKC-raad. De basis is vaak wel hetzelfde, maar je moet het eens worden over een aantal zaken. Bijvoorbeeld: wil je een even of oneven aantal leden? Met een even aantal moet je altijd tot een gezamenlijke beslissing komen. En als je met een oneven aantal werkt, waar ligt dan het zwaartepunt? Werk je met een onafhankelijke voorzitter of niet? Of met een ambtelijk secretaris? Je kunt inspraak via mandatering organiseren. Dat kan alleen op centraal niveau, dus met een GMR (gemeenschappelijke medezeggenschapsraad) en een OR. Of je regelt het alleen op lokaal niveau. Of je doet beide. Dat zijn keuzes die je maakt op basis van de grootte en achtergronden van de organisaties. Het belangrijkste is dat beide organisaties er helemaal achter staan. Inclusief de bestuurders, want die spelen een centrale rol in dit hele proces.’

Bij een IKC waar een kleine kinderopvangorganisatie partner is, ligt het voor de hand om dit lokaal te regelen. Maar daar kun je in een bijzondere situatie terecht komen, wanneer de werknemers van de kinderopvang geen inspraak hebben omdat daar geen OR of PVT is. 'Het zou raar zijn als daar alleen de ouders en het onderwijspersoneel inspraak hebben.'

Kortom, er is geen sprake van één model waar ieder IKC mee uit de voeten kan.

'Het voelt in het begin raar als leerkrachten meepraten over de tarieven van de kinderopvang'

Advies en informatie

Wie kan advies of informatie geven? Cynthia vertelt dat er wel een handreiking medezeggenschap IKC bestaat, maar deze dateert uit 2014 en is in de praktijk doorontwikkeld. 'Ik begeleid vanuit FocuzRight adviestrajecten op dit vlak en stem dit af met Van Doorne notarissen en advocaten. Via de Vereniging Netwerk Kindcentra is informatie beschikbaar van leden die al werken met een IKC-raad.'

Marike Vroom

Journalist